

فرزندتان مدام بیمار است؟/ شاید به نقص ایمنی اولیه مبتلا باشد

«بچه‌ام مدام بیمار می‌شود طوری که هنوز چند روز از بهبودی‌اش نگذشته، آن بیماری دوباره عود می‌کند» این‌ها جمله مادری است که از بیمار شدن مداوم فرزندش گلایه دارد و دلیلش را نمی‌داند.

«بچه‌ام مدام بیمار می‌شود طوری که هنوز چند روز از بهبودی‌اش نگذشته، آن بیماری دوباره عود می‌کند» این‌ها جمله مادری است که از بیمار شدن مداوم فرزندش گلایه دارد و دلیلش را نمی‌داند. شاید شما هم به بچه‌هایی که همیشه بیمار هستند و مهمان مطب دکتر و بیمارستان، برخورد داشته‌اید و برای‌تان این سوال پیش آمده باشد که چرا او هیچ‌وقت خوب نمی‌شود؟ اما شاید ندانید که او ممکن است مبتلا به بیماری نقص ایمنی اولیه باشد. به همین دلیل به گفتگو با دکتر عطیه قره‌باغی، پزشک عمومی، پرداختیم و درباره این بیماری، علل بروز آن و علائم پرسیدیم.

دکتر قره‌باغی، درباره بیماری نقص ایمنی اولیه می‌گوید: این بیماری بیشتر وراثتی و ژنتیکی است و معمولاً در خانواده فردی هست که از نظر ژنتیکی و ارثی به آن مبتلا می‌شود و به ندرت با جهش اتفاق می‌افتد. بنابراین حتماً در خانواده کودک فردی وجود دارد که دچار نقص ایمنی باشد چون این بچه‌ها از 6 ماهگی یا یک‌سالگی به بعد علائم بیماری را بروز می‌دهند. بعد از انجام آزمایش‌های ایمونولوژی بر روی این کودکان و بررسی نتایج آنها دچار نقص ایمنی اول اولیه هستند. معمولاً متخصصان اطفال اگر به بیماری نقص ایمنی اولیه شک داشته باشند، یک آزمایش ایمونولوژی برای کودک انجام می‌دهند و آن را بررسی می‌کنند تا تشخیص دهند کودک به این بیماری مبتلا هست یا نه.

دکتر قره‌باغی با بیان اینکه از بچه‌هایی که احتمال می‌رود به نقص ایمنی اولیه مبتلا باشند، آزمایش خون اختصاصی گرفته می‌شود، می‌گوید: در آزمایش خون باید سلول‌های اصلی را بررسی کنند تا ببینند نقصی وجود دارد یا نه. نقص ایمنی اولیه ممکن است با هر عفونتی بروز کند، حتی عفونت‌هایی که خیلی نادرند مانند عفونت استخوان‌ها، عفونت‌های خون، برفک دهانی که مقاوم به درمان باشد و با قطره نیستاتین برطرف نشود، عفونت‌های پوستی که بسیار نادر هستند و تحت شرایط نامناسب بهداشتی ایجاد می‌شوند و اگر این موارد دیده شود، معمولاً پزشکان ابتدا به نقص ایمنی اولیه مشکوک می‌شوند و آزمایش‌های اولیه تشخیص بیماری را انجام می‌دهند.

این بیماری ممکن است سیستم ایمنی هر نقطه از بدن را درگیر کند. هر نقطه‌ای توسط عامل بیماری‌زا اشغال می‌شود، سیستم ایمنی آن را پاک می‌کند و اجازه نمی‌دهد در بدن منتشر شود. اگر این اتفاق بیفتد، عفونتی ایجاد نمی‌شود و یا سریع سرکوب می‌شود مثلاً عفونت ریه در بازه زمانی 7 تا 10 روزه با آنتی‌بیوتیک‌های قوی‌تر درمان می‌شود. اما وقتی عفونت بیشتر از یک‌ماه طول می‌کشد، بچه‌ها ضعیف می‌شوند، خوب وزن نمی‌گیرند، رشد خوبی ندارند و در شرح‌حال آنها متوجه می‌شویم فردی در خانواده وجود دارد که همین علائم را دارد. بنابراین مادر و پدر باید گزارش دقیقی از شرح‌حال خانوادگی به دکتر بدهند. حتی شاید آنها فرد مبتلا به این بیماری را در خانواده نداشته باشند اما اگر متوجه شوند که کودک‌شان مرتب بیمار می‌شود و همین موضوع را به پزشک بگویند به تشخیص بیماری کمک کرده‌اند.

دکتر قره‌باغی درباره شباهت این بیماری با آلرژی می‌گوید: در بیماری نقص ایمنی اولیه، عفونت وسیع است و به درمان پاسخ نمی‌دهد. امکان ندارد این بیماری با آلرژی اشتباه شود چون آلرژی علامت‌های خاص خود را دارد. اما اگر زمینه عفونت وجود داشته باشد و نقص ایمنی باشد، ممکن است آلرژی زمینه‌ساز عفونت مکرر شود. اما خود آلرژی به تنهایی علائم عفونت را نداشته و کودک تب، ضایعه پوستی بد و ترشح خاصی ندارد، آبریزش بینی او معمول و شفاف است و تب‌دار و بدحال نیست. اما در بیماری نقص ایمنی اولیه همه این علائم با هم دیده می‌شوند. در حدود 300 بیماری وجود دارند که بیمارانش مبتلا به نقص ایمنی اولیه ممکن است بارها به آن دچار شوند و علائم ممکن است بسیار مختلف باشند. اما مهم‌ترین نشانه تکرار دوباره و چندباره عفونت است.

علائم عفونت‌های ناشی از نقص ایمنی اولیه مانند عفونت‌بچه‌های عادی نیست که به داروهای اولیه پاسخ بدهند. به همین

دلیل دکتر قره‌باغی می‌گوید: معمولا اگر بچه‌ها کوچک‌تر باشند و به عفونت گوش، عفونت سینوس‌ها یا عفونت‌های پوستی، ریوی و حتی عفونت خون مبتلا شوند، علاوه بر روش‌های درمان‌معمول که برای آنها انجام می‌شود بدن‌شان باید دارای پروتئین‌هایی باشد که به آنتی‌بیوتیک‌ها جواب بدهد، اما اگر درمان اتفاق نیفتد و عفونت‌ها تکرار شوند و عود کنند، نشان‌دهنده این است که نقص ایمنی حتما وجود دارد.